

Západočeská univerzita v Plzni

Právnická fakulta – katedra trestního práva

Posudek oponenta na rigorózní práci Mgr.Bc. Jakuba Šauera

„Poškozený v trestním řízení v praxi“

1) Zaměření RP a její základní koncepce

Autor zvolil samostatné téma mimo rámec konzultací prostřednictvím CŽV, což se na celkové koncepci práce negativně odrazilo-viz níže. Vzhledem k přijetí řady novel trestního řádu, které přinesly ve vztahu k poškozenému podstatné změny, se jedná o velmi aktuální, neustále diskutovanou a vyvíjející se problematiku v českém trestním právu procesním. Jeho rigorózní práce je věnována rozboru současné právní úpravy postavení poškozeného v trestním řízení a jejímu velmi stručnému srovnání s právní úpravou v Polsku. V tomto ohledu práce odpovídá zvolenému tématu.

2) Použité metody a způsob zpracování zvolené problematiky

Základními metodami použitými při zpracování práce je metoda analytická, deskriptivní, komparativní a kompilativní. Autor se zaměřil převážně na pouhý přehled a popis, než analytický rozbor příslušných trestněprávních ustanovení, která jsou v závislosti na literárních pramenech a vybrané judikatuře bohužel jen velmi povrchně vyložena a komentována. Práce má logickou strukturu a kromě toho využil autor i komparativní metodu, když zařadil do své práce srovnání s polskou právní úpravou. Práce je čtivá, má logickou strukturu, jazyk rigorózní práce je kultivovaný, bohužel není pečlivě zpracována, neboť bez závad není formální stránka práce, objevují se různé druhy písma, řádkování a formátování. Formální stránka práce by si nepochybně zasloužila pečlivější závěrečnou kontrolu. Kontrolou plagiátorství kvalifikačních prací nebyla zjištěna žádná významná shoda.

3) Zvolená systematika práce

Rigorózní práce má rozsah 114 stran, obsahuje seznam použité literatury, cizojazyčné resumé a několik zajímavých příloh. Autor problematiku přehledně dělí do čtrnácti základních kapitol a závěr. Po úvodu a stručném historickém exkursu seznamuje autor čtenáře se základními pojmy vztahujícími se k dané problematice, vymezuje rozdíly mezi pojmy subjekty a strany trestního řízení, vymezuje vlastní pojem poškozeného v trestním řízení a zabývá se rozdíly mezi postavením a právy poškozeného a oběti v trestním řízení. Těžiště práce je obsaženo v kapitolách 4-11, kde autor provádí rozbor současné právní úpravy práv a postavení poškozeného v jednotlivých vybraných fázích a stádiích trestního řízení. V rámci kapitoly 12 provádí autor ještě velmi stručný exkurz

do polské právní úpravy. Následuje rozbor patnácti modelových případových studií a stručné zamyšlení nad současnou právní úpravou de lege ferenda. Kapitola osmá je věnována odklonům v trestním řízení. Bohužel tuto kapitolu autor pojímá pouze obecně a specifika této úpravy z pohledu poškozeného ve výkladu absentují (např. jaký je rozdíl mezi doznáním obviněného a jeho prohlášením, že skutek spáchal, co si lze představit pod pojmem „jiná opatření k náhradě škody“, zamyšlení nad výhodami či nevýhodami postupu dle § 307 či 309 TrŘ apod.). Zdařileji je pak zpracována kapitola věnovaná adheznímu řízení. Autorův výklad zkoumané problematiky je srozumitelný avšak nepřesvědčivý, autor ne zrovna příkladně využívá odborné literatury a judikatury k tomuto tématu. Přestože práce není originálním dílem, prokazuje schopnost autora poměrně dobře pracovat s odbornou literaturou a judikaturou, která je k danému tématu k dispozici. Ne příliš zdařile je zpracována kapitola dvanáctá věnovaná komparaci s polskou právní úpravou. Celá tato kapitola je v rozsahu pouze 1,5 strany s jediným odkazem na 24 let starý zdroj, což tuto kapitolu činí pro rigorózní práci nedostatečnou. Úvahy de lege ferenda se sice v práci objevují, ale schopnosti autora generalizovat získané poznatky a vyvodit z nich odpovídající závěry a doporučení dokládají pouze omezeně.

4) Nedostatky a problémy práce

Práce je až příliš popisná a povrchní. Autor se snaží téma pojmout komplexně, práce proto působí jakýsi přehled a stručný popis institutů a práv, kterými poškozený disponuje. Tento přístup ale nutně vede k tomu, že chybí hlubší zamyšlení autora nad problémy, které se v současné době vyskytují v aplikační praxi (např. právo na „spravedlivé vyšetřování“, možnost poškozeného nahlížet do spisu v jednotlivých fázích trestního řízení, za jakých okolností je možné přiznání náhrady nákladů vzniklých přibráním zmocněnce - je možné pouze tehdy, pokud je doloženo, že byly zmocněnci skutečně poškozeným uhrazeny? apod.) Rigorózní práce, jakožto práce vědecká, by měla být zaměřena na podrobnou analýzu nějakého úzce vymezeného problému či sporné teoretické či aplikační otázky. Autor se tak měl v práci zaměřit spíše na řešení nějakého dílčího problému v rámci zvoleného tématu. Podstatně větší pozornost mohl autor věnovat civilní literatuře a judikatuře, která by mohla být pro budoucí trestní praxi inspirací.

5) Celkové zhodnocení práce

Předložená práce svým rozsahem, koncepcí a způsobem zpracování je na hraně požadavků kladených na rigorózní práci. Vzhledem k shora uvedenému ji považuji za obhajitelnou pouze při vynikající ústní obhajobě.

V Plzni dne 12. 11. 2021

JUDr. Petr Kybic, Ph.D.